

MAJANDUS- AASTA **ARUANNE**

aruandeaasta algus: 01.01.2014

aruandeaasta lõpp: 31.12.2014

nimi: Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit

registrikood: 80005069

aadress: Telliskivi 60a, 10412 Tallinn

telefon: 664 5077

e-post: info@ngo.ee

veeb: www.ngo.ee

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	3
Kodanikuühiskonna aasta 2014	4
Sissejuhatus	5
Trendid kodanikuühiskonnas	6
Kõnekad numbrid	11
Aasta tegijad 2014	12
Vabäühenduste liit aastal 2014	14
Peamised ülesanded aastatel 2013-16	15
Huvikaitsetöö: ootuste ettepanekuteks sõnastamise aasta	16
Võimekad vabäühendused: enese sisse ja kaugemale tulevikku vaatamise aasta	21
Hea kodaniku kasvulava: kogukonnapraktika kasvamise aasta	24
EMSL ja liikmed	28
EMSLi rahaasjad	30
Meeskond	32
Tegevuskava täitmine 2014	33
Plaanid aastaks 2015	37
FINANTSARUANNE	39
Bilanss	40
Tulemiaruanne	41
Rahavoogude aruanne	42
Netovara muutuste aruanne	43
Raamatupidamise aastaaruande lisad	44
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	44
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	46
Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	46
Lisa 4 Materiaalne põhivara	47
Lisa 5 Kasutusrent	47
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	48
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	48
Lisa 8 Muud tulud	49
Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud	50
Lisa 10 Tööjõukulud	50
Lisa 11 Seotud osapooled	51
Aruande allkirjad	52
Vandeauditiitori aruanne	53

TEGEVUS-

ARUANNE

KODANIKUÜHISKONNA aasta 2014

2014. aastal jäid kodanikuühiskonnas silma elavnev arvamuskuultuur, vabakonna aktiivsus valimistel, rahapoleemika ja meeleavaldused ning küsimused organiseerunud vabakonna olevikust ja tulevikust. Igav aasta küll ei olnud.

Sissejuhatus

Kaasamine on uus normaalsus, ütles peaminister juuni alguses avatud valitsemise tegevuskava esitledes. Kaasamine on näiline ja kasutu, pahandas veidi hiljem üks kodanikuaktivist oma arvamusartiklis. Vastuolulised hinnangud 2014. aastale näitavad eelkõige seda, et arutlev demokraatia toimib ja vaatenurki ongi mitmeid.

Rahvusvahelistes võrdlustes läheb Eestil jätkuvalt hästi – oleme kodanikuühiskonna teemadel Kesk- ja Ida-Euroopa riikide edetabelite tipus, ekspordime maailma “Teeme ära!” kampaaniat ning igal nädalal räägib või kirjutab meedias mõni suurepärase eestvedaja. Tõestades, et kui tahad ja oskad, siis tee või imet – ava oma kool, seljata tervema elu nimel alkoholitootjad või ehita ühisel jõul puudustkannatavale perele maja.

Kodanikualgatus ongi igal pool ja iga päev. Üle 40 000 osalejaga talgupäev või parlamendi ette kogunevad rahvahulgad ei pane enam imestama, turvalisuse nimel päästetöid harjutavad või nädalavahetusel tänavatel pidutsevad kogukonnad on samuti normaalsus ja see, et sõber läheb nädalavahetusel Toidupangale appi või koputab võõras inimene annetusi kogudes su uksele, üsna tavapärase. Kodanikuühiskond on valmis saanud, kiidavad mõned.

Sama ehmatavalt nagu jäävee sahmakas suvisel kampaanial annetajate seljas, mõjusid sügisel uuringutulemused, mis näitasid, et kodanikuühiskonda on selle kõige traditsioonilisemas tähenduses hoopis vähemaks jäänud. Võrreldes viie aasta taguse ajaga on organisatsioonidel vähem liikmeid, vähem koostöösuhteid, vähem raha. Rahulolematuid on palju ka väljaspool statistikat – rahastajad kurdavad ideedepuuduse, kaasajad napi osalemise, kriitikud vabakonna hambutuse ning vabaihendused ise eestvedajate, raha ja tunnustuse puuduse üle. Ei ole siin valmis midagi, tahaks rohkem, palju rohkem, hurjutavad teised.

Valitsuse ja puudega inimeste organisatsioonide koostööd raputanud töövõimereformi arutelu ja ka vabakonda ennast lõhki kiskunud kooseluseaduse debatt tõestasid, et eestlastel on kirge ning tahtmist enda ja oma väärtuste eest

seista. Puudu jääb aga oskustest üksteist kuulata ja igäühes olev tarkus ühiseks kokkuleppeks vormida. Avaliku arutelu radikaalsust ning kohati ka polariseerumist täiendas väike sisemine madin ka vabakonnas endas – milline on siis ikkagi see õige kodanikualgatus ja kes vabakonna eestkõnelejatest esindavad “päris” kodanikuühiskonda.

Vabaihenduste liit soovitas 2015. aasta parlamendivalimisteks valmistuvatel poliitikutel vaadata siiski just kodanikualgatus ja osaluse kui enam kasutust vääriva ressursi poole. Kui tahame targemaid ja läbimõeldumaid otsuseid, tuleb rohkem ja avatumalt võrgustikega rääkida ja neid otsustamisse kaasata; kui otsime probleemidele leevendust ja tahame teenuseid ka maale, oleks mõistlik vabaihenduste võimekusse investeerida; tahame, et inimesed usaldaksid üksteist ning teeksid enam koostööd, oleks õige kodanikuühiskonda ning kogukonnaliikumist soosida. Ehk saaks statistika ning elugi paremaks.

Sest iseenesest on potentsiaal vabakonnas olemas. Kodanikuühiskond ei olegi valmis, rohkem nagu teismeline – jõudu ja kasvu juba üksjagu, aga tunneb end aeg-ajalt ebamugavalt, oskamata oma pikki käsi ja energiat kuhugi panna. Nagu noored, kes saavad iseseisvalt juba päris hästi hakkama, teinekord aga ütlevad midagi ootamatut või kohatutki. Omade seltskonnas on kuraasi täis, vähe vanemate peol häbenevad või põlastavad nurgas, klapid igaks juhuks peas.

Küllap jätkuvad selle noorukese identiteediotsingud ka 2015. aastal. Kindlasti küsime edasi, kuidas teha mõistlikumaid asju mõistlikuma kuluga; kuidas oma ideede eest seista ja ennast kehtestada; kuidas leida piisav tugi stabiilseks tegutsemiseks ning hoida sidet oma liikmete ja kogukonnaga.

MARIS JÕGEVA, EMSLi juhataja

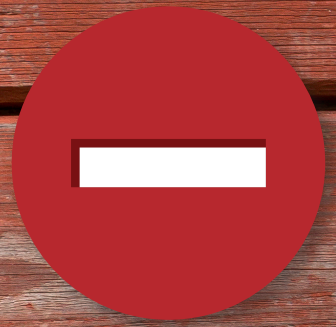

Arvamusfestival kasvab jõudsalt traditsiooniks

Teist korda toimunud Arvamusfestivalil loendati osalejaid enam kui 4000, mitmekesine programm seinast seinale teemadel ja üle 80 osaleva organisatsiooni. Kui võrrelda neid arve esimese festivaliga, kus käis 2000 inimest ja oma teemadega tuli välja vaid mõnesteist vabaühendust, võib öelda, et sõnarokipeo on hästi vastu võtnud nii organisatsioonid, kes tahavad oma sõnumit aruteludele tuua, kui ka inimesed, kes tahavad neis aruteludes

osaleda. Festival on isetekkeline ja oodatud sündmus, just nagu alguses unistatud. 2014. aasta Arvamusfestivalilt tõusis ka ühiskondlikke teemasid avalikkuse tähelepanu keskpunkti: nt tulumaksuvaba miinimumi tõstmise ja väikesepalgaliste vabastamine tulumaksust olid fookuses hilisematel valimisdiskussioonidel.

Vaata www.arvamusfestival.ee

Seisak kodanikuühiskonnas?

2014. aastal viidi Tallinna Ülikoolis läbi neljas üle-eestiline kodanikualgatuslike organisatsioonide uuring, mis ühe järeldusena viitas stagnatsioonile vabakonnas. Varasema kümme aasta võrdlemisi kiire areng on peatunud ning osa näitajate seas on märgata langustki: organisatsioonides on vähem liikmeid, näha on ka hakanemistrende pikaajaliste koostöösuhete ja -partnerite hulgas, tegevuse ühiskondlik mõju näib olevat seisunud, tehakse vähem koostööd ja üldse ollakse oma tegemistes eraldiseisvamad.

Olulise põhjusena näevad uurijad organisatsioonide varasemast piiratumat juurdepääsu rahastusallikatele. Rahastusvõimalusi on keskmiselt vähem kui majanduskriisi alguses ja kümme aasta eest. Vähenenud on liikmemaksude osatähtsus, KOVi toetuste osakaal, toetused riigielarvelistest vahenditest, toetused Eesti ettevõtelt ning Euroopa Liidu programmidest. Vaid toetused eraisikutelt on pisut suurenenud.

Vaata www.ngo.ee/uuringud

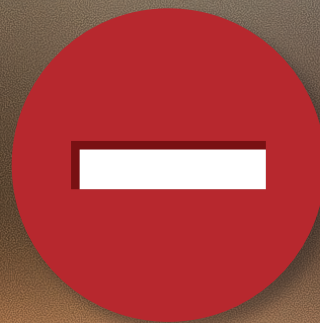
Vabähendused valimistel

Juba kevadel alustasid mitmed vabähenduste eestvedajad arutelusid valimiseelsete soovinimekirjade koostamiseks, et kasutada perioodi, kus head mõtted paljut väärt, ka oma sõnumite ja tähtsate ideede levitamiseks ja valimisplatvormidesse "müümiseks". Koostati manifeste ja platvorme, korraldati debatte ja kohtumisi erakondade

esindajatega. Poliitikavaatlejad ütlesid hiljem, et tänu kodanikuühiskonna osalusele ja panusele avalikku debatti sai ka valimiskampaania sisukam.

Valimisprogrammidesse murtigi oma ettepanekutega üsna edukalt sisse, koalitsioonileppesse jõudis vabakonna ideid juba vähem.

Raha on paha on raha

Detsembris lahvas taas katuseraha teema ja seda ka vabakonnas. Katuserahaks nimetatakse eraldisi, mille parlament teeb riigieelarve teise ja kolmanda lugemise vahel riigikogulaste ja fraktsioonide ettepanekul, enamasti kohalikeks investeeringuteks ja vabakonna toetuseks. Ei saa väelda, et raha eraldatakse enamasti vajalikule, lihtsalt selline meetod ei ole õige ega lähe kuidagi kokku valitsuse enda heaks kiidetud vabaühenduste riigieelarvest rahastamise põhimõtetega. Näiteks otsustamine, kellele ja milleks raha antakse, ei ole läbipaistev, toetusi ei eraldata võrdsetel alustel ja kõigil pole võimalik neile konkureerida, ning pi-

kemas perspektiivis ei pruugi ühekordne toetus aidata ei raha saanud organisatsiooni ennast ega Eesti arengut üheski eluvaldkonnas.

Kuidas käituda olukorras, kus selline raha ootamatult sülle langeb, küsisid mitmed vabaühendused ka EMSLilt. Toetusest loobusid avalikult Eesti Inimõiguste Keskus ja Eesti LGBT Ühing. Kuna sellisel moel eraldatud raha on vastuoluline vastu võtta neil, kes seni seisnud läbipaistva, võrdsetel alustel ja mittepoliitilise rahastuse eest, kahtlesid ka mitmed teised organisatsioonid.

Vaata www.ngo.ee/katuseraha

Suurte meeleavalduste sügis

Sügiskuudel kütsid kirgi kooseluseadus ja töövõimereform, mis kõige otsesemalt puudutavad vahet kumbki kümnendikku elanikkonnast, kuid kaasa rääkisid palju rohkemad. Töövõimereformi puhul nurisesid puuetega inimesed ja nende eest seisjad selle pärast, et pole olnud näha seadusandjate tegelemist reformi kõigi tahkudega, mis asjasse puutuvate elu paremaks teeb. Sümbolse teerulliga koguneti Toompea lossi ees, Riigikogule esitati üks esimesi petitsoone ning viimases hädas paluti ka presidendilt abi.

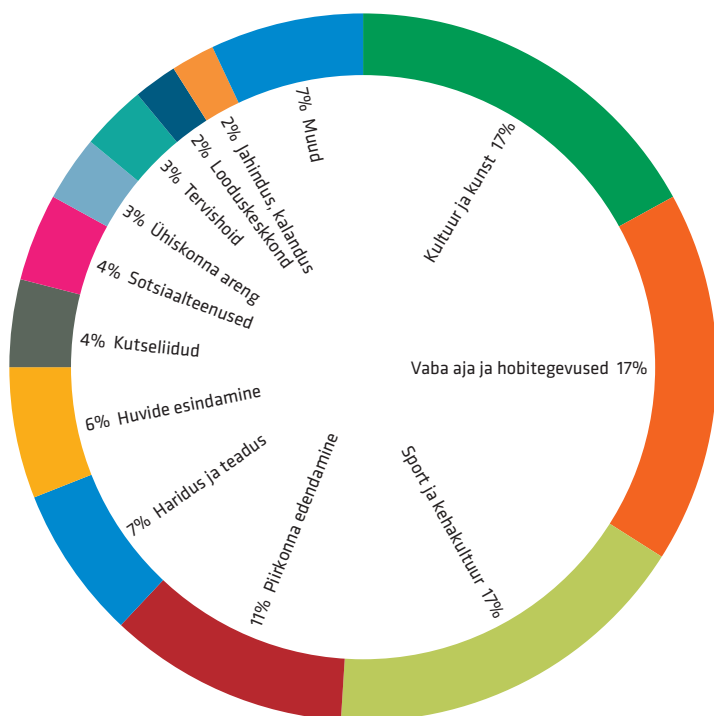
Kooseluseaduse teemal väljendasid parlamendi ees oma meelsust nii seaduse toetajad kui ka vas-

tased, kes lillede, kes lipukestega, kes hurjutades ja hirmutades, kes julgustades ja kiites. Saadikud hoiti lõpuni vastutavatena, nende postkastidesse jõudis sadade kaupa valijate kirju ning nii enne kui peale hääletamist arutati avalikult sellest, kes, kuidas ja miks just nii hääletab. Sügavalt väärtuspõhine avalik debatt läks kohati nii teravaks, et ununesid ka rahumeelse ja vastast austava avaliku arutelu kirjutamata reeglid. Kodanike vali ja kuuldav hääl teeb ju meelehead, kuid näitab teisalt, et seadusandja on omalt poolt tegemata jätnud kas mõjude hindamise, selgitamise või kaasamise muud olulised etapid, mis seadusloome juurde võiksid käia.

Kõnekad numbrid

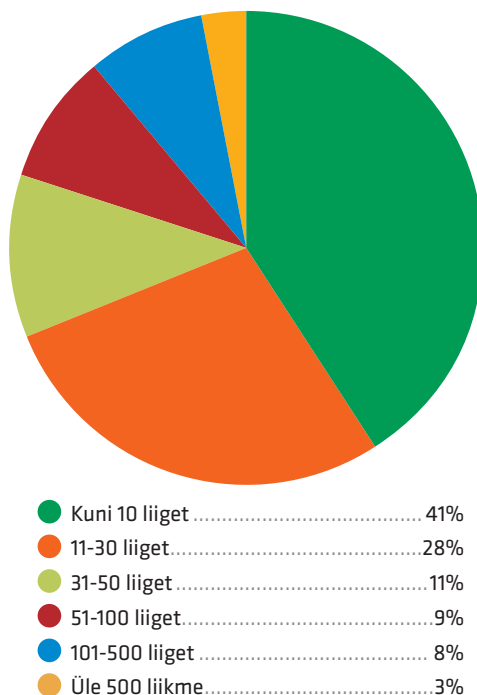
Pool Eesti vabaihendustest tegeleb inimeste vaba aja sisustamisega; keskmisse vabaihendusse kuulub 15 inimest ja jääb üha vähemaks; vabaihendustele annetakse ca 50 000 eraisikut aastas ja oma aega ca 300 000 inimest aastas.

Vabaihenduste tegevusvaldkonnad

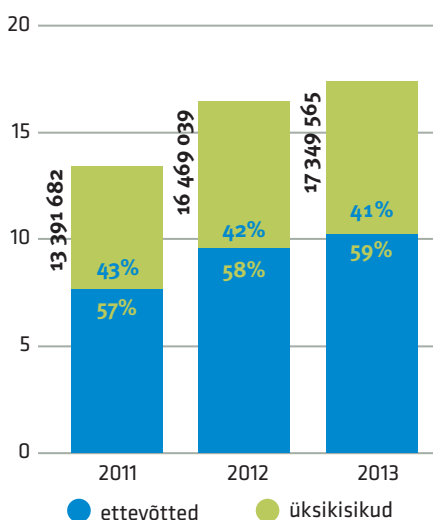
Allikas: "Kodanikualgatuse institutsionaliseerimine Eestis" (TLÜ 2014)

Vabaihenduste suurus liikmete arvu järgi 2014

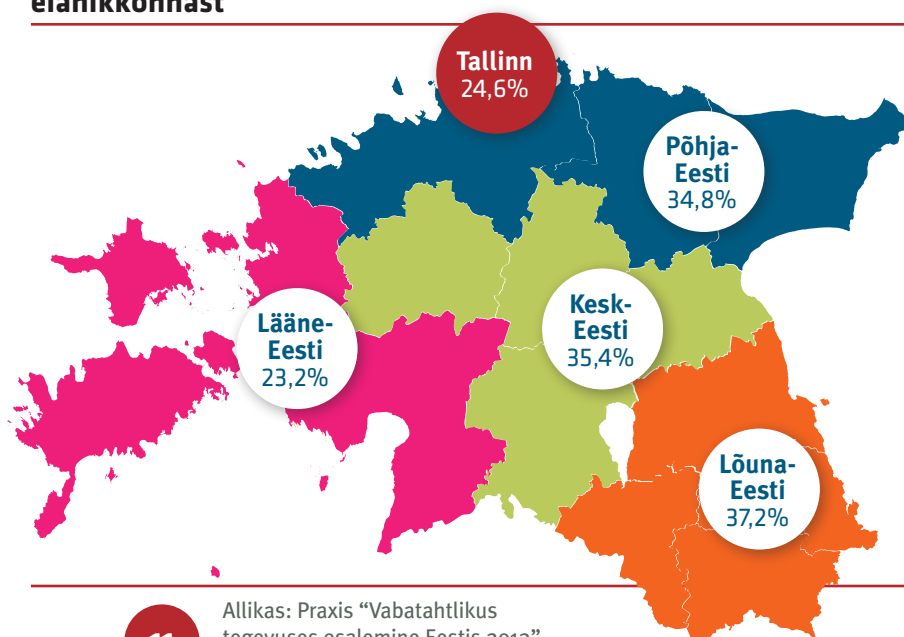
Allikas: TLÜ "Kodanikualgatuse institutsionaliseerimine Eestis" (2014)

Ettevõtete ja üksikisikute annetused

Allikas: Maksu- ja Tolliamet, INF4 deklaratsioonid

Vabatahtlike osakaal elanikkonnast

Allikas: Praxis "Vabatahtlikus tegevuses osalemine Eestis 2013"

Aasta tegijad 2014

Lasnaidee (aasta vabaihendus) – kõigi nende Lasnamäe inimeste, vabaihenduste, korteriühistute, ettevõtete võrgustik, kellele Lasnamäe korda läheb. Tänu neile on pigem passiivse magalana tuntud linnaosas suurenenud koostöövalmidus ja osalus ning murtud stereotüüpegi.

Riina Raudne (aasta missiooniinimene) – alkoholi mõistlikule tarvitamisele õhuta-ja ja alkoteadlikkuse tõstja, Terve-Eesti SA asutaja ja juhataja.

Foto: Karl-Kristjan Nigesen

Andres Laisk ja Tiit Toots (aasta avaliku võimu tegelane) – Saue ja Rõuge valla inimesed on kindlasti uhked oma vallavanemate üle, kes peavad tähtsaks tarka ja kaasatud kogukonda.

Foto: Karl-Kristjan Nigesen

Foto: Ukraina heaks

Kampaania “Ukraina heaks” (aasta tegu) – tunnustus Eesti Pagulasabile, Ukraina Kultuurikeskusele ja Mondole koostöö eest abi korraldamisel ja vahendamisel Ukrainasse, seejuures eeskujulikult läbipaistva annetuste kogujana.

Foto: Sven Üks

Puudega inimese hääl (aasta hääl) – 2014. aasta oli kahtlemata puudega inimeste osaluses ja nähtavuses märgilise tähendusega.

Foto: Annika Metsla

Pardiralli (Eesti vähihaigete laste vanemate liit, aasta pioneer) – annetuste kogumise kampaaniatele hoopis uue värvi andnud ralli korraldajad näitasid, et annetusi saab koguda loovalt, kaasvalt ja lustiga.

Telliskivi loomelinnak (aasta ettevõtte) – ei ole lihtsalt kontori- ja muude pindade ühisnimetaja, vaid tänu hoolivale peremehele on linnaku asukate aju ja muu potentsiaal kasutatud targalt ka linnaku arendamiseks, sotsiaalse ruumi ja kogukonnatunde loomiseks.

Foto: Telliskivi Loomelinnak

VABAÜHENDUSTE LIIT aastal 2014

EMSLi töö on kolm suurt sihti: luua kodanikuühiskonna arenguks soodne keskkond, aidata vabaühendustel olla võimekamad ja mõjukamad ning levitada “hea kodaniku pisikut” kaugemale ja kõrgemale.

Peamised ülesanded aastatel 2013-16

Aastatel 2013-16 loeb EMSL oma peamisteks ülesanneteks:

- käivitada Eesti üldhariduskoolides programm, kus gümnaasiumiõpilased käivad ühiskonnaõpetuse tunni raames vabaühendusi õppides kohalikes vabaühendustes praktiliselt.
- aidata Eesti vabaühendustel tõsta oma legitiimsust, läbipaistvust ja vastutavust, et ühendused oleksid neis osalevatele ja nendega kokku puutuvatele inimestele heaks demokraatia ja koostöö kooliks.
- saavutada Eesti vabaühenduste kohta riiklikus registris kogutavate andmete muutmine tasuta kättesaadavaks ja kergesti kasutatavaks kõigile soovijatele, et avalikkusel oleks paremad võimalused saada infot vabaühenduste kohta ja hinnata nende töö tulemusi.
- osaleda avalikes diskussioonides kodanikuühiskonna teemal, käivitada ise ning aidata käivitada ettevõtmisi, mille kaudu inimesed saavad häid kogemusi avalike asjade arutamises, otsustamises ja elluviimises osalemisest.
- aidata ühtlustada vabaühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtteid, saavutades ühenduste ja avalikkuse huvidele vastavad reeglid ja nende järgimine nii projekti- kui ka tegevustoetuste jagamisel, aga ka ühenduste maksumoodustuste osas.
- seista Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsioonis kokku lepitud kodanikualgatus ja avaliku võimu koostööpõhimõtete järgimise eest ning tõsta kummagi poole teadlikkust nendest põhimõtetest.
- koondada vabaühenduste seisukohti ja kaitsta nende huve ühendusi puudutavas õigusloomes ja arengukavades.
- koolitada ja nõustada vabaühendusi ning nende partnereid ühenduste arenguks ning tulemuslikuks koostööks olulistel teemadel.
- koguda, toimetada ja levitada vabaühenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti ja vene keeles.
- levitada maailmas infot Eesti kodanikuühiskonna saavutuste ja õppetundide kohta ning tuua Eestisse infot muu maailma headest praktikatest.
- Strateegiat viime ellu kolme peamise tegevussuuna kaudu, mida toetavad läbimõeldud võrgustikutöö ja mitmekülgne infojuga.

VABAÜHENDUSTE
HUVIDE KAITSE

VÕIMEKAD
VABAÜHENDUSED

HEA KODANIKU
KASVULAVA

LIIKME- JA VÕRGUSTIKUTÖÖ

HEA KODANIKU INFOKANALID

Armastusega,
vabakond

Huvikaitsetöö: ootuste ettepanekuteks sõnastamise aasta

2014 oli võimaluste aasta, kus tuli usin olla: valitsus koostas järgmiseks kuueks aastaks valdkonna arengukava; Riigikogu kuulab, kuidas on läinud kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni (EKAK) elluviimine, ning kogu Eesti valmistus valimisteks.

EMSLi strateegilised eesmärgid	Mida 2014. aastal tegime?
Seista vabaühenduste seisukohtade eest ja kaitsta nende huve ühendusi puudutavas õigusloomes ja arengukavades.	Hoidsime õigusloomet silma peal ja sekkusime, kui see oli vajalik. Osalesime valdkonna arengukava koostamises, EL vahendite plaanimises, avatud valitsemise partnerluse ümarlaual ning koordineerivas kogus. Koondasime ettepanekud uue valitsuse tegevusprogrammiks ning tutvustasime neid valimistel osalevatele erakondadele, ajakirja abil avalikkusele.
Seista Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsioonis kokku lepitud kodanikualgatuse ja avaliku võimu koostööpõhimõtete järgimise eest.	Osalesime EKAKi ühiskomisjoni töös, aitasime Riigikogul korraldada EKAKi teemalist kuulamist ning ühiskomisjoni juurde lõime koos Siseministeeriumiga tööühma, mille ülesanne on seista hea EKAKi põhimõtete järgimise eest.
Ühtlustada vabaühenduste riigipoolse rahastamise põhimõtted, tagada ühenduste ja avalikkuse huvidele vastavad reeglid ja nende järgimine.	Jälgisime vabaühenduste rahastamist, rääkisime probleemidest ja lahendustest Riigikogu kodanikuühiskonna toetusrühmaga, pahandasime paari rahastajaga ning osalesime tulumaksuseaduse, selle rakendusakti ja maksuvormide muutmiseelnõude koostamises.
Eesti vabaühenduste kohta riiklikus registris kogutavad andmed on tasuta kättesaadavad ja kergesti kasutatavad.	Andmete kättesaadavuse vajaduse tõstisime esile ühes manifesti ettepanekutest ning aasta jooksul toimunud teistelgi aruteludel.

Kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 sai valmis.

Kaasamise üle arengukava koostamisel igatahes nuriseda ei saa. Siseministerium korraldas varakevadel üle Eesti avatud ruumi meetodil arutelusid nii probleemide selgitamiseks kui ka võimalike lahenduste leidmiseks ning arengukava koostamises osalenud vabähendusi loeti kokku u 300.

Hiljem otsis ministerium endale ekspertgruppide töö korraldajana abilist ning avaliku konkursi tulemusena aitaski EMSL kevadest sügiseni korraldada kokkusaamisi, kus nii teoreetikud kui praktikud vabakonnast ja avalikust sektorist otsisid probleemide juuri ning neile ka lahendusi nii vabatahtlikus töös, kodanikuhariduses, vabähenduste poolt teenuste pakkumises, ühenduste enda tegutsemisvõimes ning osalemises ja kaasatuses. Eesmärgiks oli leida üles

võimalused muutusteks ka siis, kui ressurss on napp.

Tulemuseks sai kava, mida järgides keskendub riik järgmisel kuuel aastal sellele, et poliitikakujundamises osalemine saaks loomulik ja väärtustatud, vabähenduste mõju ühiskondlike probleemide ennetamisel ja lahendamisel suurem ning vabähendused ise kasvaks võimekamaks ja ressursside poolest rikkamaks. Tegevuste jaoks on ühe aasta peale kasutada umbes 1,6 miljonit eurot, milles 1,3 miljonit on Kodanikuühiskonna Sihtkapitali eelarve, 160 000 eurot maakondlike arenduskeskuste vabähenduste konsultantide töötasu ja ülejäänud 126 865 kõige muu vajaliku elluviimiseks. Seda on tegelikult neetult vähe, aga lisaraha riigieelarvesse leida on meil päris raske.

Vaata www.ngo.ee/kodar

Parlamendistoimuskodanikuühiskonna arengu arutelu olulise tähtsusega riikliku küsimusena.

Järjekorras neljanda kuulamise eelõhtul 2014. aasta sügisel rääkisid vabakonna eksperdid Riigikogu kolme komisjoni ees kodanikuühiskonna tähtsaimatest valupunktidest. Annika Uudelepp (Praxis) tegi kokkuvõtte tähelepanekutest vabakonna kaasatusest poliitikakujundamisse. Jaan Aps (SEV) selgitas, mida tähendab sotsiaalne ettevõtlus, kuidas vabaaühendus saab olla majanduslikult jätkusuutlik ja tegevuses mõjus ning kuidas seda ka numbrites tõestada. Maris Jõgeva (EMSL) tuletas meelde, et kuigi Eesti vabaaühendused on me regionis elujõulisimad, vajavad nad kasvuks ja mõjuks tuge.

Kuu aega hiljem Riigikogu suures saalis tödesid minister ja riigikogulased, et kaasamine on kui hingamine ja kodanikuühiskond oleks justkui valmis saanud. Kolme komisjoni koosolekult oli meelde jäänud sõnum, et sotsiaalne ettevõtlus vajab paremat õiguslikku reguleerimist ning kiideti vabatahtlike kaasamist siseturvalisuse valdkonnas. Vabakonna nimel kõnepulti lubatud Artur Talvik maalis aga kuulajatele pildi klaaslaest, mis ei lase kodanikuühiskonnal võimekamaks saada, ja kogukondadest, kes tahaksid sellest laest läbi murda, sest nad on valmis enda eest ise palju enam otsustama. Lisaks kutsus ta riigikogulasi üles vabatahtlikku tööd proovima.

Vaata www.ngo.ee/ekaki-kuulamised

Foto: Päästeliit

Riigikogu valimiste-eelse manifestiga

keskendusime potentsiaalile, mis tugevas ja hästi toimivas vabakonnas on, ja riigi kasule, kui sellega targalt arvestab. Kokkuvõtlikult tuletasime manifestiga esiteks meelde, et vabaühendused aitavad lahendada ühiskondlikke probleeme, tegeledes teemadega, millega avalik ja äri sektor tegeleda ei saa või ei taha, reageerivad kiiresti valukohtadele või keskenduvad probleemide ennetamisele. Teiseks põhjendasime, miks avaliku diskussiooni kasvav polariseerumine ei ole Eestile kasulik ja kuidas erinevaid huve saaks pigem tasakaalukalt arvestada, vabaühenduste kui diskussioonide ergutajate, huvirühmade häält kuulda võttes ja sellele vastates. Kolmandaks tuleb jätkuvalt tähtsaks pidada kogukonnas osalemist, mis aitab tugev-

dada riigi ja rahvaga seotud kodanikuidentiteeti, tugevdada inimestevahelisi suhteid ja ühtekuuluvustunnet.

Manifestis sõnastatud 11 ettepanekut said kirja arvestades EMSLi liikmete mõtteid kevadisel üldkoosolekul, hilisemat veebilehe foorumi arutelu ning ideid vestlustest suuremate katusorganisatsioonidega. Erakondadega kohtudes selgitasime ettepanekuid ja kui valimiseelsed platvormid valmis said, ei olnud tulemus halb - kõik manifesti ettepanekud olid ühes või mitmes programmis, vahel üheselt, vahel osaliselt, oma koha leidnud. Koalitsioonileppesse jõudis neid siiski vähem.

Vaata www.ngo.ee/manifest

Huvikaitsetöö tulemused lühidalt

Läbimurre tulumaksusoodustuse teemal. Spordivaldkonnas tekkinud miljonite eurode suuruse maksuaugu lappimise tuules sai lõpuks kogu soodustuse kord seaduses kohendatud. Tingimused ei läinud vabaihendustele küll sõnaselgelt paremaks, ent maksuamet on viimase aasta-paari jooksul muutunud oluliselt mõistlikumaks ning tõlgendamine ongi asja võti. 2015. aastast on lihtsamad ja lühemad ka soodusnimekirja pääsemise taotlemine ning aruandlus.

EL toetuste kasutamine peab olema avatud, kaasav ja mõistlik. Seisime partnerluse miinimumnõuete kehtestamise eest rahajagamisega seotud koostöös, et oleksid kirjas selged reeglid ka valdkonnas tegutsevate vabaihendustega arvestamiseks nii toetuste planeerimisel, raha kasutamisel kui hindamisel. Meetmete rakendajad said kohustuseks järgida kaasamise head tava, hinnata oma partnerite võimekust ja kindlustada, et rahastusprogrammid võimekust ka toetaksid.

Kas rahastamistingimused vastavad heale haldustavale? Palusime viimast hinnata õigus-

kantsleril Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutuse Meie Inimesed aruandlusnõuete näol, mis absurdsest keerukatena meid järjekordselt hulks ajasid. Õiguskantsler võttis asja menetlusse, vastusega läheb aga kuid.

Avatud valitsemise kombid ka kohalikesse omavalitsustesse. 2014. aastal olime koos e-Riigi Akadeemia ja Linnalaboriga toeks Keila, Tartu ja Viljandi linnale ning Järva-Jaani, Haljala, Rõuge, Mäksa vallale, kes on viimas ellu oma tegevusplaane avatumaks valitsemiseks koos kogukonnaga. EMSL on AVP ümarlaua ning AVP koordineeriva kogu liige.

Valimiste valvurid jälgisid Euroopa Parlamendi valimisi. Lisaks hea valimistava jälgimisele kutsusime sel korral vabaihendusi valdkondades nagu inimõigused, keskkonnakaitse, arengukoostöö, hea valitsemine jm selgitama, mida nad kandidaatidelt kui tulevastelt Euroopa Liidu otsustajatelt ootavad. Eesmärk oli aidata kaasa sellele, et debatt püsiks ka sisu poolest õigel rajal.

Vaata www.ngo.ee/seisukohad

Võimekad vabaühendused: enese sisse ja kaugemale tulevikku vaatamise aasta

Lõpetasime mitu aastat kestnud vabaühenduste arenguprogrammi, panime tulevikutrendid kirja raportitesse ja sõnastasime annetuste kogumise hea tava.

Strateegiline ülesanne	Mida 2014. aastal tegime?
Aidata Eesti vabaühendustel tõsta oma legitiimsust, läbipaistvust ja vastutavust, et ühendused oleksid neis osalevatele ja nendega kokku puutuvatele inimestele heaks demokraatia ja koostöö kooliks.	Neil teemadel teadmist, soovitusi ja häid praktikaid jagasime peamiselt tellimuskoolitustel. Aasta lõpus alustasime koostöös Domus Dorpatensisega demokraatiakooli nimelist seminarisarja, kus keskseteks teemadeks kodanikuharidus, hea valitsemine ning eetika vabaühendustes.
Koolitada ja nõustada vabaühendusi ning nende partnereid ühenduste arenguks ning tulemuslikuks koostööks olulistel teemadel.	Koolitustel ja nõustamisel keskendusime organisatsiooni arendamisele ja tulevikutrendidega toimetulemisele. Alustasime tööd vene töökeelega vabaühendustega. Jätkasime kevad- ja suvekooli korraldamist ning heategevusorganisatsioonide võimestamiseks koostasime ning levitasime annetuste kogumise head tava.

Mida toob tulevik ja kuidas selleks valmis olla?

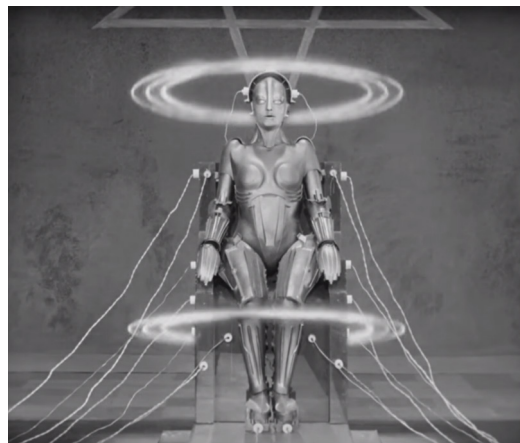
Kogemus ütleb ja vabakond ise räägib ka, et ühenduste tegevus on liiga sageli suunatud eluspüsimisele, rahastusvõimalustele reageerimisele ja oma arenguvajaduste kohandamisele toetuse suunale vastavaks. Suurendamaks ühenduste ettevaatavat võimekust ohtusid ennetada ja ettevõtlikumalt uusi võimalusi ära kasutada, kutsusime juba 2013. aastal ellu tulevikugrupi, mis 2014. aastal oma töö tulemusi presenteeris.

Kokku 91 organisatsiooni osales EMSLi ja poliitikauringute keskuse Praxis korraldatud aruteludel, kus neljas teemavaldkonnas räägiti läbi ja pandi kirja trendid, mis mõjutavad vabaühenduste tegevust Eestis lähiaastatel ning kuidas ühiskonnas toimivate muutustega oma tegevuses arvestada. Vabaühendustel on nüüd kasutada neist aruteludest sündinud nn tulevikuraportid rahastamisest, tõrjutud ja haavatavate sihtrühmade kaasamisest, koostöövormidest ning infoühiskonna mõjust.

Kõigil neljal teemal valmistasime koos partneriga ette ka "tööriistakasti", kus on nii töölehti kui küsimusi, mida vabaühendused saavad näiteks strateegia- või tegevuskavade aruteludel juhiseks

võtta. Lisaks võtsime üheksa organisatsiooni katsetavasse nõustamisprogrammi, kus aitasime osalejatel tulevikutrende oma tegevuse raames lahti mõtestada ning neist lähtuvalt kohandada oma organisatsiooni tegevuskava. Oleksime tahtnud kahel teemal veelgi tulevikku arutada, kuid kahjuks olime edutud selleks toetajate leidmisel.

Vaata www.ngo.ee/tulevik

Kuidas olla parem heategija?

Võtsime 2014. aastal ette ja rääkisime heategevus-organisatsioonidega läbi juba varem ideepunktide-na kirja saanud annetuste kogumise hea tava. Tava mõte on ühtlustada nii annetuste kogujate kui ka tegijate arusaamu ja ootusi, kuidas annetusi kogutakse, kasutatakse ja sellest aru antakse – et sel moel aidata kaasa targa heategevuse juurdumisele Eestis.

Näiteks soovitab tava, et info annetuse koguja kohta olgu kergesti leitav; et annetajale öeldakse, milleks annetust kasutatakse ja milliseid tulemusi saavutada soovitakse; et annetuse tegemiseks ei avaldata survet; et austatakse abivajaja õigust privaatsusele, ning et annetustena kogutud raha kasutatakse heaperemehelikult, sihipäraselt ja otstarbekalt. Hea annetuse koguja täidab alati ka annetajale antud lubadused.

Aasta jooksul selgitasime tava, koolitasime vabähendusi annetuste kogumisest ning kohustusime annetuskeskkondadega. Aasta lõpuks oli

tavaga liitumist kinnitanud 58 organisatsiooni, kes laadisid oma veebilehele üles ka “Hea annetuste koguja” märgi. Suuremad annetuskeskkonnad nagu Swedbank, Hooandja, Help.ee kutsuvad oma partnereid tavaga liituma.

Vaata www.ngo.ee/annetamine

Koolitus- ja arendustegevuste tulemused lühidalt:

Kaks ja pool aastat kestnud arenguprogramm lõpetas. Kokku läbis nõustamise edukalt 27 organisatsiooni, viis neist vene töökeelega. Viimastega jätkame tööd 2015. aastal, eestikeelse programmiga teeme väikese pausi, et lasta tulemustel settida.

Vaata www.ngo.ee/arenguprogramm

Andsime välja kaks tarkuseraamatut. Urmo Kübara ja Hille Hinsbergi sulest sai täiendusi ja uue trüki kaasamise käsiraamat ning Kristina Mänd korjas EMSLi arenguprogrammist saadud kogemused osavalt organisatsiooni arendamise käsiraamatusse.

Vaata www.ngo.ee/trykised

Kevadkoolis jätkuvalt kaasamisest. Koostöös Riigikantseleiga korraldatud kuuendas kaasamise kevadkoolis Saku mõisas õppisime 97 ametniku ja aktiivse kodanikuga, miks, millal ja kuidas kaasata plaanide läbiarutamisse ja otsuste tegemisse inimesi, kelle jaoks kaasaraakimine ei ole igapäevane töö.

Vaata www.ngo.ee/kevadkool

Suvekoolis julgusest muutuda. Kuidas muutumist mitte peljata ja muudatusi juhtides kahe jalaga kindlalt maa peal olla, oli septembri alguses Viinistul toimunud vabakonna suvekooli teemaks. Osalejaid 94, kellest pea kõik said tagasiside põhjal koolist seda, milleks seda korraldame - tööalaselt huvitavaid kontakte, mõtteid oma tööks või mõne huvitava idee oma koolituseks.

Vaata www.ngo.ee/suvekool

Nõustamine. Kuigi nõuandmine on maakondlike arenduskeskuste töö, siis pöördusid ka EMSLi poole aasta jooksul mõne praktilise juhtimisega seotud või juriidilise murega kümned ja kümned vabaühendused. Kõik u 150 esitatud küsimust said ka vastuse, üht aitasime ka kahes kohtuastmes esindada (võitsime, mõistagi).

Koolitama kutsuti EMSLi kõige enam kaasamise ja võrgustikutöö teemal.

Kõige enam nõu küsiti EMSLilt ühinguõiguse ja põhikirja teemal – kuidas pidada korrektselt üldkoosolekut ja vahetada juhatust, sest seadus on aetud ses osas kole keeruliseks.

Hea kodaniku kasvulava: kogukonnapraktika kasvamise aasta

Hea kodaniku pisiku levitamine on EMSLi jaoks üks tööpõhimõtetest, mida järgime kõigis tegemistes. Omaenda kodanikuhariduse programmi – kogukonnapraktika – jaoks oli 2014. aasta enese tõestamise ja kinnistumise aeg.

Strateegiline ülesanne	Mida 2014. aastal tegime?
Osaleda diskussioonides kodanikuühiskonna teemal, käivitada ise ning aidata käivitada ettevõtmisi, mille kaudu inimesed saavad häid kogemusi avalike asjade arutamises, otsustamises ja elluviimises osalemisest	EMSL on jätkuvalt osaline Arvamusfestivali korraldamises, pakkudes festivalile asjaajamiseks vajalikku tuge, aga osaledes ka kodanikuühiskonnaga seotud teemade kavandamises. Avalikku diskussiooni ärgitame ka muude tegevustega, 2014. aastal näiteks kuulamine Riigikogus, manifesti koostamine ning teisedki projektid.
Käivitada Eesti üldhariduskoolides programm, kus gümnaasiumiõpilased käivad ühiskonnaõpetuse tunni raames kohalikes vabaühendustes praktikal.	Liikusime kogukonnapraktika katseprojektiga jõudsalt edasi, kaasates 2014. aastal koostöösse kokku kuus kooli. Sõlmisime kokkulepped programmi laiendamiseks aastatel 2015-2018.

Kogukonnapraktika õpetab kogukonda märkama

Kogukonnapraktika viib gümnaasiumide õpilased ühiskonnaõpetuse aine raames kohalikesse vabaühendustesse põgusale praktikale. Ikka selleks, et noored saaksid paremat aimu, millega vabaühendused tegelevad, kuidas oma tööd korraldavad ning mis kasu neist on. Kogukonnapraktika teeb eriliseks see, et gümnaasiumiastme ühiskonnaõpetuse teemad, nagu kodanikualgatus, sotsiaalne sidusus, kodanik ja riik põimitakse praktilise töökogemusega vabakonnas. Nii saab osalemine ühiskonnaõpetuse aine täieõiguslikuks osaks. Kogukonnapraktikandid oskavad loodetavasti tulevikus kaaluda pikaajalisemat vabataht-

likku tegevust, vabaühenduse kaudu mõne kogukonnaelus silma jäänud probleemi lahendamist või lihtsalt osalemist.

2014/2015 õppeaastal käisid kogukonnapraktikal kuue kooli abiturientid: Rakvere Gümnaasiumist ja Rakvere Reaalgümnaasiumist (Lääne-Virumaa), Rapla Ühisgümnaasiumist ja Rapla Vesiroosi Gümnaasiumist (Raplamaa), Läänemaa Ühisgümnaasiumist (Läänemaa) ja Saue Gümnaasiumist (Harjumaa). Kokkuvõttes neli maakonda, kuus kooli, kaasatud 298 õpilast ja 87 vabaühendust.

Vaata www.ngo.ee/kogukonnapraktika

“Alguses olin praktika suhtes skeptiline, kuid nüüd arvan, et praktika oli huvitav kogemus ja avardas minu maailmapilti. Kui praktikat poleks olnud, ei oleks ma ealeski mõelnud vabatahtlikule tööle ega pidanud seda oluliseks, sest MTÜdest räägitakse vähe. Arvan, et kogukonnapraktika aitab tuua noori vabatahtliku töö juurde, arendab ettevõtlikkust, et midagi oma kodukoha ja teiste inimeste jaoks ära teha.”

Rakvere Toidupangas kogukonnapraktikal
käinud Rakvere Gümnaasiumi abiturient

Tulemused lühidalt:

Kodanikuhariduse koalitsioon. EMSL lõi koos SAga Domus Dorpatensis ning noorte ettevõtlikkusprogrammiga ENTRUM kodanikuhariduse koalitsiooni. Koostöös räägime läbi ja seisame selle eest, et riiklik poliitika arvestaks vabähendustega kodanikuhariduse korraldamisel, kodanikuhariduse programmid saaksid kvaliteedilt paremad ja elujõulisemad. Koos otsime võimalusi programmide laiendamiseks nii, et rohkem noori ja vanu saaks nendest osa.

Vaata www.ngo.ee/kodanikuharidus

Valmis sai andmebaas kodanikuhariduses osalevatest vabähendustest. Mõni aasta tagasi kogus siseministerium vabähendustelt andmeid nende kodanikuhariduslike eesmärkide ja tegevuste kohta ning andis andmed EMSLile üle. Oleme neist loonud kodanikuhariduses osalevate vabähenduste andmebaasi, mis vajab veidi viimistlemist, kuid millest on saamas tõhus tööriist kõigile neile koolidele ja ka vabähendustele, kes kodanikuhariduslikeks tegevusteks partnereid otsivad.

Vaata www.ngo.ee/KH

Hea Kodaniku infokanalid

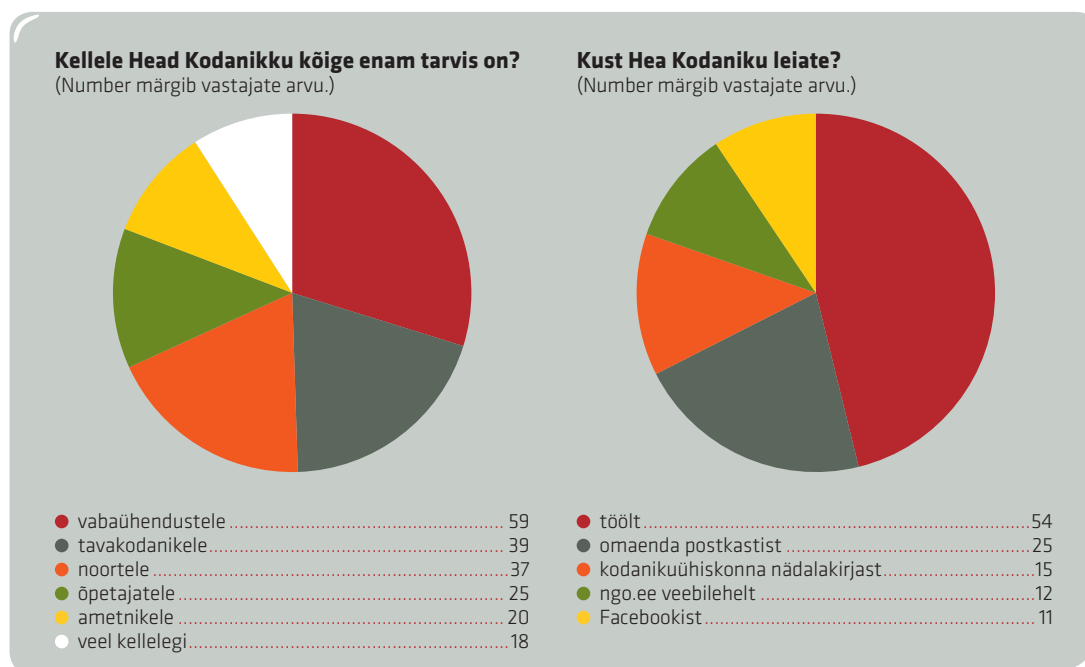
Strateegiline ülesanne	Mida 2014. aastal tegime?
Koguda, toimetada ja levitada vabauhenduste tegevuseks olulist informatsiooni eesti ja vene keeles.	Kindlustasime, et me infokanalid ilmuks regulaarselt, sh nii kvartaalne ajakiri Hea Kodanik kui eesti ja vene keeles ilmuv ja võrgustikes jagatud nädalakiri.
Levitada maailmas infot Eesti kodanikuühiskonna saavutuste ja õppetundide kohta ning tuua Eestisse infot muu maailma headest praktikatest.	Katusorganisatsioonidest osaleme jätkuvalt ENNA ja CIVICUSe töös. Välisilma headest praktikatest kirjutama ajakirjas.

EMSL annab jätkuvalt välja regulaarsed nädalakirja nii eesti kui ka vene keeles. Infovõrgustiku kuulus aasta lõpus 3877 meiliaadressi (sh 932 venekeelses infovoos). Sotsiaalmeedias jälgis Hea Kodaniku tegemisi aasta lõpuks üle 1600 inimese, aastaga lisandus neid 400. Ajakirja Hea Kodanik andsime välja neli numbrit, tiraažiga ca 4000. Hea Kodaniku leiab nüüd ka Tallinna Lennujaama raamatukogust. Vaata www.ngo.ee/heakodanik.

Liikmed andsid aastalõpuküsitluses teada, et nemad saavad enda jaoks olulisima info just nädalikirjast ning EMSLi kodulehelt, peavad aga väga oluliseks võimalust levitada EMSLi kanalite kaudu ka oma infot. Senisest rohkem sooviksid liikmed teavet teiste riikide kodanikuühiskonna trendidest, algatustest ja eksperimentidest; vabakonna ja äri-

sektori kokkupuute- ja koostöökohtadest; lühikokkuvõtteid vabakonda puudutavatest uuringutest.

2014. aastal hakkasime korraks kahtlema ja küsisime ajakirja Hea Kodanik saajatelt, kas ajakiri üldse nendeni jõuab ning mis nad sellest arvavad. Saime teada, et lugejad otsivad häid kogemusi ja praktikaid, edulugusid ja probleemikäsitlusi. Saime palju kiitust ja kindlust, et teeme õiget asja, aga ka kriitikat. Miinusena toodi välja, et vahel läheb jutt "ümmarguseks kätte ära", nii liigset lihtsust kui liigset keerulisust, aga ka liigset elitaarsust. Tähelepanuväärne oli, et küsimusele "Kellele Hea Kodaniku ajakirja kõige enam tarvis on?" vastas iga sihtrühm, et neile - õpetajad leidsid, et enne kõike õpetajatele ja noortele, vabauhendused, et neile, ametnikud, et ametnikele ja kodanikele jne.

Selleks, et oleks paremini näha, mida tihti pikema vinnaga huvikaitsetegevustes teeme, hakkasime oma võrgustikule 2014. aastal kvartaalselt aru anda. Kvartaliaruandes kirjutame tegevustest ja tule-

mustest, mis päris iga päev me töös välja ei paista, kuid kuhu kulub tegelikult üsna palju me ajast. Näiteks erinevates komisjonides ja töögruppides räägitust-otsustatust ning EMSLi seisukohtadest nendes.

Kõige enam käidi Hea Kodaniku infoväravas www.ngo.ee 15. detsembril, mil saatsime välja uudiskirja kolme tähtsa asjaga: küsisime, kes väärivad kodanikuühiskonna aasta tegija tiitlit; kirjutasime, kas ja kuidas vastu võtta katuseraha; kolmandaks panime välja töökuulutuse, et leida meeskonda uus liikme- ja võrgustikoordinaator.

Hea Kodaniku kõige populaarsem postitus sotsiaalmeedias oli 17. augustil jagatud Arvamusfestivali fotoalbum, mis jõudis 13 633 inimese ekraanile.

EMSL ja liikmed

2014. aasta lõpuks oli EMSLil liikmeid kokku 108. Aasta jooksul liitusid Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustik, Hooandja, Teeme Ära SA, Eesti Juristide Liit, Inimõiguste Instituut, Eesti NATO Ühing. Välja astus Eesti Ajakirjanike Liit, välja arvati Eesti Mesinike Liit ja Spordiklubi Liikumine.

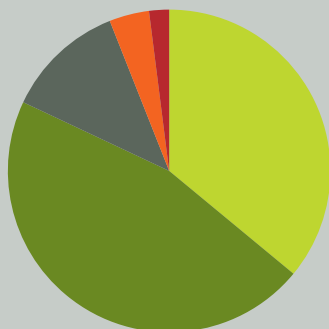
Aastalõpu rahuloluküsitlusele vastates ütlesid liikmed, et neil on olnud EMSLi tegevusest kasu – peamiselt nõustamisest, huvikaitsest, kaasamisest, koolitustest, EMSLi üritustest ning vahendatud teabest. Saime teada, et valdavalt

kaasab liikmete endi hinnangul EMSL neid piisavalt, tegeleb muidu ka õigete küsimustega ning et EMSLi tegevused on kodanikuühiskonna jaoks olulised. Huvikaitsetöös oodatakse küll vahel julgemat liidrirolli võtmist ning suhtlemisel liikmetega jätkuvalt ka Tallinna-väliseid kohtumisi.

2014. aastal liikmeklubisid pealinnast väljaspool ka katsetasime: Jõhvis ja Tartus. Teiseks visualiseerisime EMSLi ulatuse, et vastata lõpuks küsimustele “Kes te olete ja keda te esindate?”.

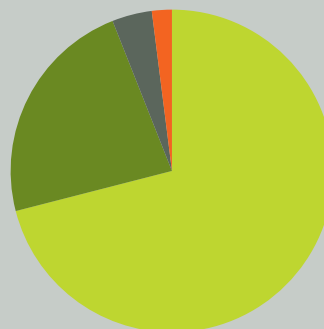
Vaata www.ngo.ee/meie

Kas olete rahul sellega, kuidas EMSL liikmeid kaasab?

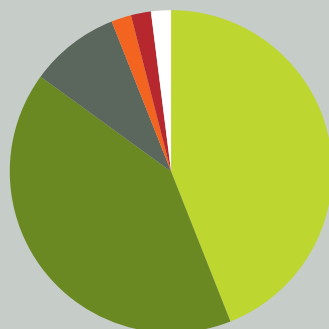
olen väga rahul	36
pigem olen rahul	46
ei oska öelda	12
pigem ei ole rahul	4
ei ole üldse rahul	2

Kas EMSLi tegevused on kodanikuühiskonna jaoks olulised?

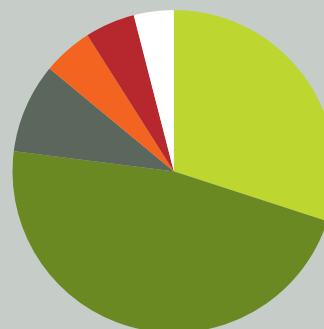
nõustun täielikult	71
pigem nõustun	23
ei oska öelda	4
pigem ei nõustu	2
ei nõustu üldse	0

Kas tegeleme EMSLis õigete küsimustega?

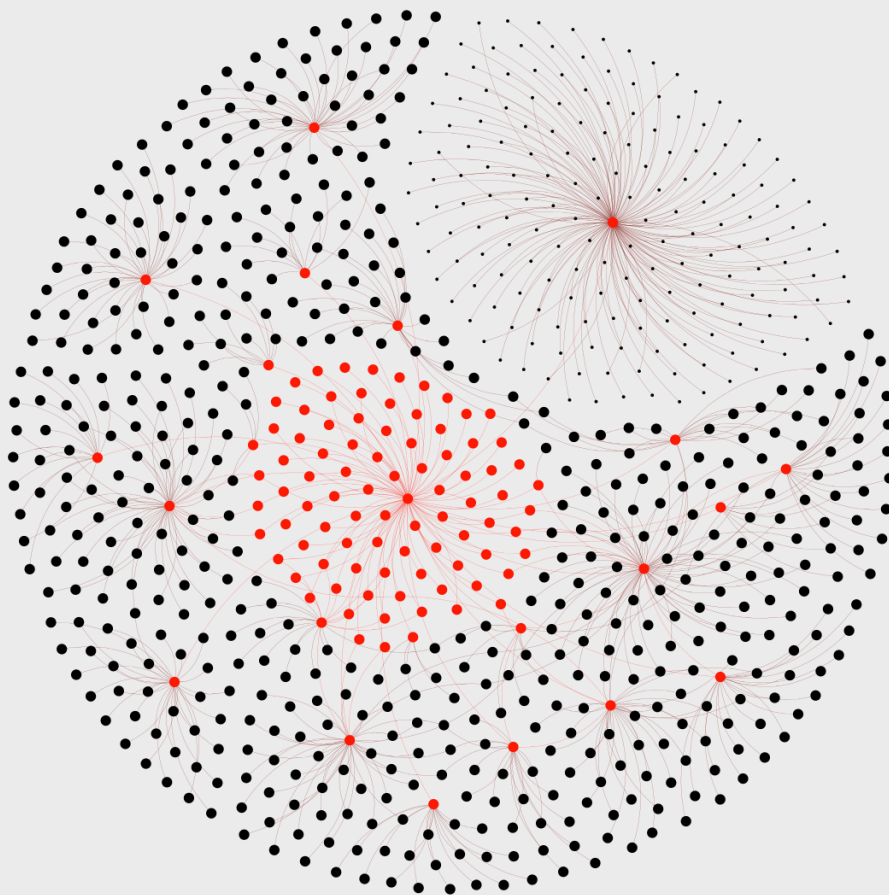

nõustun täielikult	44
pigem nõustun	41
ei oska öelda	9
pigem ei nõustu	2
ei nõustu üldse	2
jättis vastamata	2

EMSLi tegevusest on 2014. aastal organisatsiooni tegevuses kasu olnud

nõustun täielikult	30
pigem nõustun	47
ei oska öelda	9
pigem ei nõustu	5
ei nõustu üldse	5
jättis vastamata	4

Välja näeb nagu võilill? Tegelikult on see EMSL.

Vaatasime veidi sügavamale oma liikmeskonna sisse ja saime teada, et EMSL ühendab liikmete liikmeid arvesse võttes ligikaudu 700 organisatsiooni. Joonisel on punased täpid EMSLi liikmed ning mustad täpid liikmete liikmed. Kõige rohkem rakukesi on me liikmetest Õpilasesinduste Liidul - need on joonisel pisut pisemad, sest muidu ei mahtunukski ära. Kõige enam köidavad me liikmeid rahastamise, vabäuhenduste tegutsemisvõime ning omatulu teenimisega seotud teemad. Liikmeskonda ja neid huvitavaid valdkondi saab visuaalselt lähemalt uurida lehtedelt www.ngo.ee/meie ning www.ngo.ee/teemad.

EMSLi rahaasjad

Majandusaasta tulud kasvasid pisut, ulatudes ligi 311 000 euroni. Rahaliselt suurimad üksikud tegevused olid Hea Kodaniku ajakiri ja vabakonna suvekool (39 000 €) ning Arvamusfestival (37 000 €). Tegevustoetust koos teavitustööle kuluva saime Siseministeeriumilt 43 000 €. Enim toetust tuli rahastajate lõikes Avatud Eesti Fondilt (70 000 €), teisena Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt (67 500 €) ja kolmandaks Siseministeeriumilt (59 400 €).

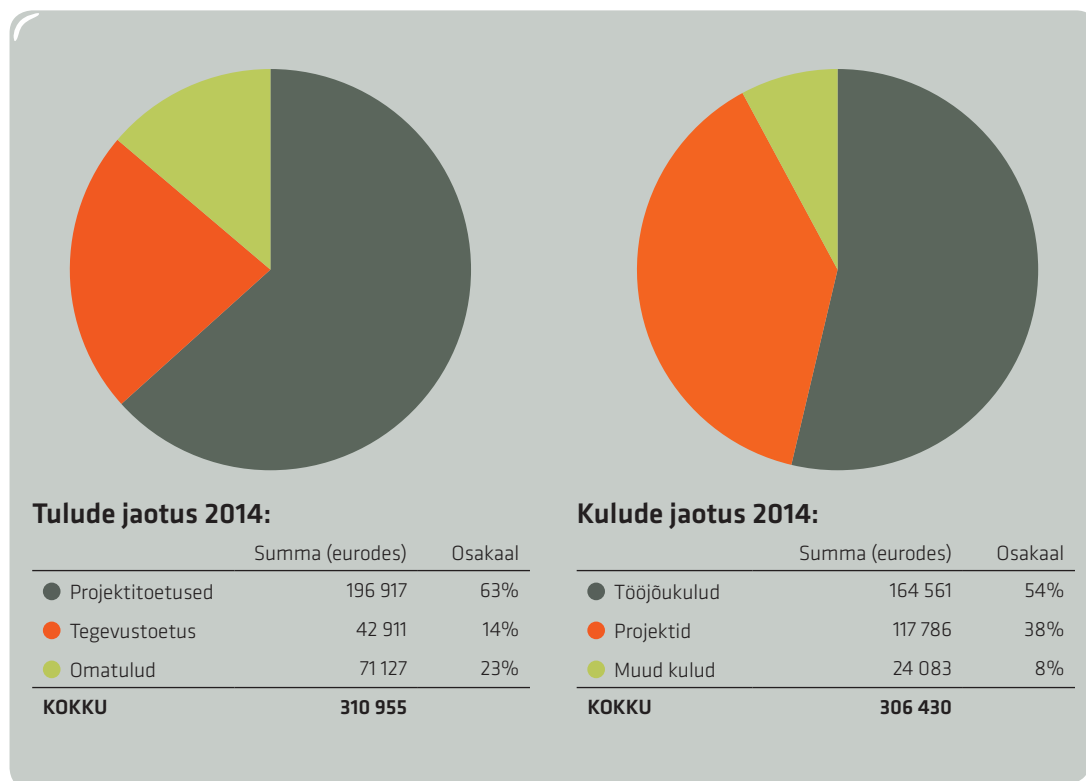
Tulude struktuuris vähenes pisut projektitoetuste osakaal 72 protsendilt 2013. aastal 63 protsendile, omatulude osa tõusis 71 127 euroga 14 protsendilt 23-le. Tegevustoetuse osakaal püsib 14% peal. Omatulud kasvasid eelkõige enamast ettevõtlustuludest ja tellimustöödest, samuti Arvamusfestivali tuludest (majutuse vahendus, kohatasud, annetused). Liikmemakse kogusime üle 10 000 euro.

Kulude struktuur muutus alla 10% võrreldes aasta varasemaga: 54% läks tööjõukuludeks,

38% oli projektide otsekulusid ja 8% muid kulusid. Tegevjuhtkonnale maksti 20 245 eurot. Eesti maksumaksja toetuse summaga võrreldes tasusime maksudena riigile tagasi taas täpselt poole (69 000 €, lisaks veel käibemaks, mille arvestust me ei pea).

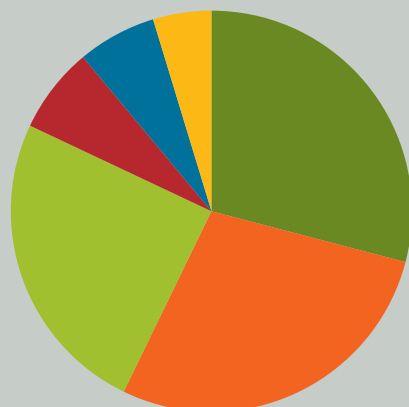
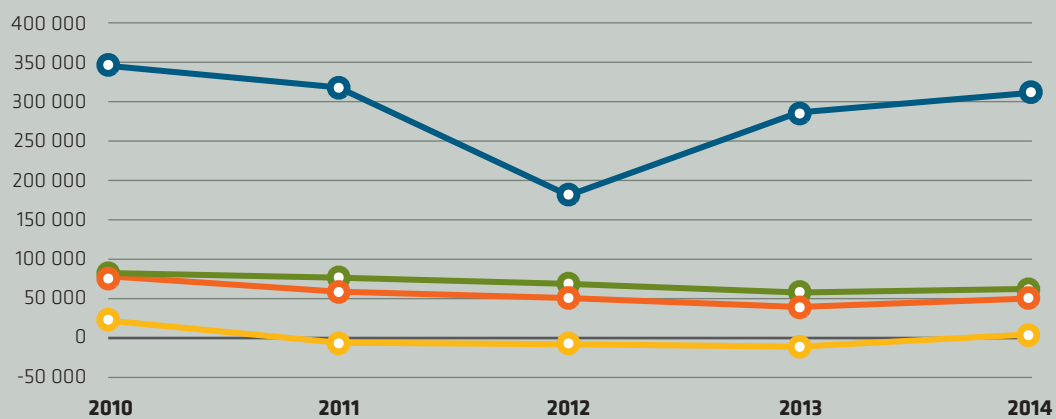
Majandusaasta lõppes üle mitme aasta plussiga, mis tähendab, et kõik kulud olid kaetud ja varude kallale ei pidanud minema. Neid jäi aasta lõpuks üle 60 000 euro.

Sihtotstarbeliste toetuste eest täname Siseministeeriumi, Kodanikuühiskonna Sihtkapitali, Avatud Eesti Fondi, MISA ja Euroopa Komisjoni. Eratoetajatest suurim oli The Helle Randam Trusti ja The Edith Randam Trusti jätkuv toetus USAst. Samuti täname Arvamusfestivali toetajaid: Eesti Energia, Viking Window, Järvamaa Omaalitsuste Liit, Järva Maavalitsus, Eesti Koostöö Kogu, BNS Group, Swedbank (annetuskeskkond) ning 139 hooandjat.

Põhilised majandusnäitajad:

	2010	2011	2012	2013	2014
Käive	345 485	318 026	181 048	286 268	310 955
Kohustused	78 396	58 860	50 723	39 416	50 135
Omakapital	82 501	76 590	68 725	57 791	62 328
Tulem	22 161	-5 911	-7 865	-10 934	4 538

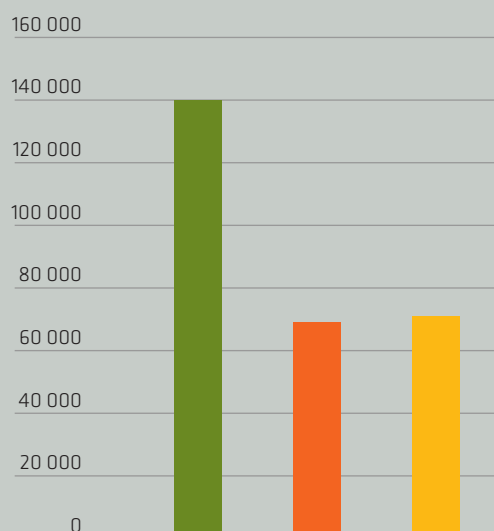

Sihtfinantseerijate jaotus:

	Summa (eurodes)	Osakaal
● Avatud Eesti Fond	69767	29%
● KÜSK	67493	28%
● Siseministeerium	59534	25%
● Euroopa Liit	16623	7%
● Muud	15249	6%
● MISA	11282	5%

Eesti maksumaksja raha EMSLis:

	Summa (eurodes)
● Maksumaksjalt saadud	140129 eurot
● Maksudena tagasi	69117 eurot (49%)
● Tegevustele	71012 eurot (51%)

Meeskond

EMSLi nõukogu jätkas pärast 2014. aasta üldkoosolekut kaheksaliikmelisena koosseisus Mari-Liis Jakobson, Rasmus Rask, Hille Hinsberg, Margus Rink, Liisa Past, Martin Noorkõiv, Anneli Kana. Nõukogu esimeheks valiti tagasi Margo Loor.

EMSLi tegevuskava aitasid ellu viia Alari Rammo (huvikaitse), Anna Laido (tulevik), Mari Öö Sarv (teavitus), Ivan Lavrentjev (venekeelne teavitus), Martin Meitern (liikmed ja koolitus, siirdus aasta lõpus tööle Arengufondi), Teve Floren ja Aljona Galazan (kogukonnapraktika), Kristina

Mänd ja Minni Riar (arenguprogramm), Urmo Kübar (kaasamine ja filantroopia, siirdus septembris stažeerima USAsse) ja Riinu Lepa (sotsiaalsete ettevõtete statistika). EMSLi juhatajana jätkas Maris Jõgeva.

Veel olid abiks valimiste valvamisega Andrei Liimets ning demokraatiakooli käivitamisega Hanna Jemmer; meie väljaannete eest kandsid hoolt Katrin Kern keeleteoimetaja ning Karl-Kristjan Nigesen kujundajana. Täname ka kõiki vabatahtlikke, kes on aidanud valimisi valvata ning ajakirja lugemistväärivaga täita.

Tegevuskava täitmine 2014

Tegevus	Eesmärk 2014	Kuidas hindasime?	Tulemus		Kommentaar	Hinnang
			Plaan	Tegelik		
Kogukonna- praktika katseprojekt	Hinnata katse- projekti tulemusi, arendada me- toodikat ning laiendada prog- rammi uutesse koolidesse	1. Osalejad hindavad saadud kogemuse heaks ja programmi kasulikuks	jah	jah	Õpilased, õpetajad ning vabaühendused hindasid kogemuse heaks ja programmi kasulikuks. Täiendasime metoodikat ja juhendeid ning laienesime nelja uude kooli.	
		2. Katseprojektist saadud tagasiside põhjal on täiendatud metoodikat ja juhendeid	jah	jah		
		3. Olemas on kogukonnapraktika jätkamiseks ja vähemalt kolme uude kooli laiendamiseks vajalik tugistruktuur	3	4		
Kodaniku- hariduse võrgustik	Koostöös teiste vabaühendustega aidata kaasa kodanikuhariduse kvaliteedi parandamisele	1. Kodanikuhariduse andmebaas on täienenud meetodite ja õppematerjalidega	jah	ei	Moodustasime Domus Dorpatensise ja ENTRUMiga koalitsiooni ning putitasime kodanikuhariduse andmebaasi heaks tööriistaks ka meile endile.	
		2. Andmebaasi külastatavus kasvab	20% võrra	-		
		3. Toimib vabaühenduste koalitsioon mitteformaalsete KH programmide tugevdamiseks	jah	jah		
Arvamus- festival	Osaleda festivali korraldamises ning tuua aruteludesse kodanikuühiskonna arengut ja vabaühendusi puudutavaid teemasid	1. Arvamusfestival on avalikus hästi vastu võetud ning korraldajate hinnangul korda läinud	jah	jah	Arvamusfestival võeti taas hästi vastu ning läks korda. Vabaühendused osalesid aktiivselt, algatasid ise arutelusid ja töid oma teemad teiste omadesse.	
		2. Vabaühendused osalevad festivalil ning räägivad kaasa neid puudutavatel teemadel	jah	jah		
Õigusloome	Hoida silm peal õigusloomel ja sekkuda, kui see on vajalik kodanikualgatuseks parema keskkonna loomiseks	1. Eelnõude infosüsteemi pidev jälgimine, vajadusel arvamusid koondatud ja sekkutud	jah	jah	Eelnõude infosüsteemi jälgimine on rutiin, aasta jooksul tegime rohkem või vähem tööd ca 40 eelnõuga. Päris kõigi me ettepanekutega ei arvestatud, aga seda on ehk ka palju nõuda.	
		2. Vabaühenduste ettepanekutega on olulises osas arvestatud, rahastamistingimuste puhul juhendmaterjal järgitud	jah	jah/ei		
Tulumaksu- seaduse § 11	Osaleda muutmis- eelnõude koostamises ja saada parem korraldus maksusoodustusele ja annetamise edendamisele	1. Eelnõu on konsulteeritud vabaühendustega ja panustatud oma ekspertiisiga	jah	jah	TuMS eelnõuga tegime hulga tunde tööd. Konsulteerisime nii vabaühenduste kui teiste kaasamõtlejatega, rääkisime ametnike ja poliitikutega. Kõigi me ettepanekutega lõpuni küll ei arvestatud.	
		2. Vabaühenduste ettepanekutega on olulises osas arvestatud	jah	ei		
Vabatahtliku tegevuse õiguslik regulatsioon	Rääkida õigusliku regulatsiooni muudatusettepanekud läbi teiste ministriumidega	1. Muudatusettepanekutega arvestamise võimalused on ministriumitega läbi räägitud, edasine tegevuskava paigas	jah	ei	Mõned probleemid lahenesid TuMS eelnõuga. Jäime ootama avaliku võimu algatust aruteluks, mida aga ei tulnudki. Uuesti päevakorral uue arengukava elluviimise raames.	

Tegevus	Eesmärk 2014	Kuidas hindasime?	Tulemus		Kommentaar	Hinnang
			Plaan	Tegelik		
Kodanikuühiskonna arengukava	Osaleda valdkondliku arengukava koostamises, et see tegeleks oluliste probleemidega ja saaks mõjus	1. Arengukava on vabaühendustega konsulteeritud ja panustatud oma ekspertiisiga	jah	jah	Arengukava aruteludes osalesime, kuid vahendeid väga palju juurde ei leidnud, mistõttu kõigi oluliste tegevuste jaoks valitsusel veel katet ei ole.	
		2. Arengukava rakendusplaan on meie hinnangul tõhus eesmärkide elluviimiseks	jah	nii ja naa		
Euroliidu 2014-2020 eelarveperiood	Osaleda siseriiklikus vahendite plaanides ja järelevalveteemi kujundamises	1. Vabaühenduste rahastustingimused on eelmisest perioodist mõistlikumad ja arvestavad rahastamise juhendmaterjaliga	jah	jah	Rahastustingimused on küll mõistlikumad ja kaasamiselegi rohkem mõeldud, kuid koostööl sel teemal siiski veel hektiline, sõltudes ametniku tarkusest, vabaühenduste huvist ja ajast.	
		2. Vabaühendused on kaasatud toetuste kasutamise järelevalvesse	jah	jah		
Statistika ja andmed	Osaleda JMI töörühmas, mis tegeleb registriandmete ülevaatamise ja kaasajastamisega, EM TAKi täpsustamise ja andmete avalikustamisega.	1. Ideed on vabaühendustega konsulteeritud ja panustatud oma ekspertiisiga	jah	ei	Teema polnud kevadel tööle asunud uue valitsuse tegevusplaanis ja lükkasime nii ka ise edasi.	
		2. On koostatud tegevuskava eesmärkide saavutamiseks kõigil kolmel suunal	jah	ei		
		3. Sotsiaalsete ettevõtete statistikale eraldi on välja töötatud metodoloogia ja poliitika soovitused (EL projekt)	jah	jah		
EKAKI põhimõtted	Toetada EKAKI põhimõtete järgimist	1. EKAKI järelevalve töörühm Ühiskomisjoni juures töötab	jah	jah	On töörühm, kelle poole pöörduda, kuid me ei ole suutnud toetada vabaühendustele ega avalikule võimule, mis kasu EKAKI põhimõtete arutamiseks võiks olla.	
		2. Riigikogus on toimunud kodanikuühiskonna arengu kui riiklikult olulise küsimuse arutelu	jah	jah		
Valimiste valvurid	Levitada hea valimistava põhimõtteid	1. Hea valimistava rikkumistele on tähelepanu juhitud	jah		Hea valimistava rikkumistele juhtisime taas tähelepanu, kuid sel korral kaasasime vabaühendusi ka küsimuste ja analüüsiga EP valimiste sisulisse debatti.	
		2. Vabaühendused on panustanud valimiste sisulisse debatti oma küsimuste ja analüüsiga	jah	jah		
Riigikogu valimised	Koondada vabaühenduste ettepanekud valitsuse tegevusprogrammi ning tutvustada neid valimistel osalevatele erakondadele	1. Sõnastatud on ettepanekud kodanikuühiskonna arenguks paremate tingimuste loomiseks järgmisel valitsusperioodil	jah	jah	Kogusime ja koondasime vabaühenduste ettepanekud ning sõnastasime need manifestiks. Manifesti üksteist ettepanekud olid valimisprogrammides täitsa olemas.	
		2. Ettepanekud leiavad kajastamist valimisprogrammides	jah	jah ja ei		
Aasta tegijad	Tunnustada ja levitada kodanikuühiskonna paremaid praktikaid	1. Aasta tegijad on selgitatud ning tunnustamisüritus läbi viidud	jah	jah	Tunnustusüritus oli taas meeoleukas ning meedia võttis selle hästi vastu.	
		2. Meedia on kajastanud tunnustatavaid ja tutvustanud nende tegevusi	>5	17		

Tegevus	Eesmärk 2014	Kuidas hindasime?	Tulemus		Kommentaar	Hinnang
			Plaan	Tegelik		
Round-it-up	Valmistada ette fondi asutamine, mis toetaks erasektori mikroannetustega ühiskondliku mõjuga algatusi	<p>1. Äriühingute koalitsioon on moodustatud ja koalitsioonis osalejad motiveeritud fondi loomiseks</p> <p>2. Fondi tööpõhimõtted on kirjeldatud ja koalitsioonis heaks kiidetud</p> <p>3. Olemas on edasine tegevus- ja teavitusplaan fondi käivitamiseks</p>	jah	ei	Äriühingute koalitsiooni moodustamine jäi eestvedaja eemaloleku tõttu aastaks ootele, kuid plaan on 2015.aasta sügisel jätkata sealt, kus pooleli jäime.	
Vabaühenduste arengu programm	30 ühendusel on kaardistatud arenguvajadused ning toimiv tegevusplaan nende lahendamiseks	<p>1. Programmis osalevate ja tegevuskava vähemalt 80% ulatuses täitvate organisatsioonide arv</p> <p>2. Osalejad hindavad programmi oma organisatsiooni arengule kasulikuks</p> <p>3. Programmi kogemuse põhjal on antud välja käsiraamat Hea Kodaniku tööriistade sarjas</p>	30	29	Arenguprogramm lõpetas selleks korraks ning oleme kõigi nende aastate tööga rahul. Saadud kogemusi kasutasime ka tulevikunõustamise ning vene töökeelega vabaühenduste kujundatava programmi tarbeks. Kogemuste põhjal andsime välja käsiraamatu.	
Vabakonna tulevikugrupp	Tuvastada ja tutvustada ühenduste tegevust mõjutavaid trende ning aidata ühendustel muutustega kohaneda	<p>1. Vabaühenduste arv, keda on nõustatud tegutsemissoovituste kasutuselevõtuks</p> <p>2. Koostatud ja levitatud on 2 uut arengutrende analüüsivat ja ühendustele soovitusi pakkuvat raportit</p> <p>3. Tulevikugrupi aruteludel osalenud ühenduste arv</p>	9	9	Tulevikugrupi arutelud olid huvitavad ja kaasavad, raportid said täiendatud tööriistadega, mis annavad neile pikemaajalise kasutatavuse. Plaanitud kaks uut raportit jäi välja andmata, kuna me ei leidnud selleks tööks rahastust.	
Annetuste kogumise hea tava	Levitada head tava, tõstmaks annetuste kogumisega tegelevate ühenduste usaldusväarsust ja annetamise populaarsust	<p>1. Tava järgimist kinnitanud annetusi koguvate vabaühenduste arv</p> <p>2. Annetuskeskkonnad, mis jagavad head tava ning eeldavad selle järgimist nende keskkonna kasutajatelt</p>	50	58	Vabaühendused võtsid annetuste kogumise hea tava hästi vastu. Ühendustel on nii huvi kui tahet mõelda läbi, kuidas olla annetuste kogumisel usaldusväärne ja tõhus.	
USAID indeks	Analüüsida Eesti vabaühenduste elujõulisuse arengut	1. Indeksi Eesti raport on õigeaegselt koostatud ja selle tulemused avaldatud	jah	jah	Indeksi Eesti raport sai valmis õigeaegselt ning tulemusi tutvustasime Arvamusfestivalil	
Kevadkool	Suurendada ametnike ja vabaühenduste huvi ja oskuseid kaasamiseks	<p>1. Kevadkooli korraldamiseks on leitud värske ning kõigile osalistele sobiv formaat</p> <p>2. Osalejad hindavad kevadkooli oma töös kasulikuks</p>	jah	jah	Värske formaat tõi kokku 97 osalejat, kellest suur enamus hindas koolituse kasulikuks.	
Suvekool	Suurendada vabaühenduste huvi ja oskuseid oma tegevuse tõhustamiseks	<p>1. Suvekooli oma töös kasulikuks hinnanud osalejaid</p> <p>2. Suvekooli korraldamine jätkub võrgustikuna</p>	80%	98%	Suvekool sai muutuste teemaline ning selle hindas oma töös kasulikuks suurem osa 94 osalejast.	
Tellimuskoolitused	Teenida kvaliteetseid koolitusi pakkudes EMSLile omatulu	<p>1. Tellimuskoolituste ja -töödega teenitud tulu</p> <p>2. Koolituse tellijad on EMSLi koolituse kvaliteediga rahul</p>	15000	16900	Tellimuskoolituste ja -töödega teenisime eelarvesse plaanitud summa, tellijad olid koolitustega rahul.	

Tegevus	Eesmärk 2014	Kuidas hindasime?	Tulemus		Kommentaar	Hinnang
			Plaan	Tegelik		
Hea Kodanik	Anda välja kvaliteetse sisuga ajakirja, mis teenib osa oma kuludest ise tasa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ajakiri ilmub hilinemisteta 2. Ajakiri teenib osa oma kuludest tasa sotsiaalselt vastutustundliku reklaami müümise või toetajate abiga 	4 jah	4 ei	Saime ajakirja regulaarseks, kuigi hilinemistega. Toetajaid ei leidnud, aga leidsime Tallinna Lennujaama appi ajakirja levitama.	
Hea Kodaniku infokanalid	Koguda, toimetada ja levitada vabaühenduste tööks olulist infot	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilmunud uudiskirjade arv 2. ngo.ee on saanud värskema ilme ning kasvab küllastajate arv 	44 Jah	45 ei	Uudiskirjad ilmusid esmaspäeviti, v.a riiklikud pühad ja juulikuu, Plaanitud ngo.ee värskenduskuur jäi tegemata.	
Venekeelne inforuum	Koguda, toimetada ja levitada kodanikuühiskonna alast infot vene keeles	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilmunud venekeelsete uudiskirjade arv 2. Venekeelsetes koolides on räägitud kodanikuühiskonnast vähemalt kümnel korral 	44 10	45 7	Venekeelsed uudiskirjad ilmusid regulaarselt, koolidesse jõudis kodanikuühiskonnast rääkima 7 korral.	
Liikmetegevused	Mõlema poole ootustele vastav koostöö ja suhtlemine liikmete ja EMSLi vahel	<ol style="list-style-type: none"> 1. EMSL pakub oma liikmetele kvaliteetset nõustamist, kaasates selleks partnereid 	Jah	Nii ja naa	Enamik liikmetegevustest kulges plaanipäraselt, kuid uusi teenuseid ei jõudnud me liikmetele enne koordinaatori vahetust aasta lõpus tutvustada.	

Plaanid aastaks 2015

Tegevus	Eesmärk 2015	Kuidas hindame?
Uue valitsuse tegevusprogramm	Tegevusprogramm arvestab vabaühenduste ja kodanikuühiskonna vajadustega.	Vabaühenduste ettepanekud on programmis kajastatud ning mõju kodanikuühiskonnale analüüsitud ja teavitatud.
Euroraha kasutamine	Vabaühendused osalevad aktiivselt seire- ja valdkonnakomisjonide töös.	Vabaühendused on rääkinud läbi ja leidnud ühishuvi, kaasamispraktikad on tagasisidestatud.
Rahastamine	Hoiame avalikkuse, ametkonna ja vabaühenduste tähelepanu vabaühenduste rahastamise korrastamise vajadusel, toetame juhendmaterjali levikut ja kasutuselevõttu.	Oleme vaadanud läbi erinevate rahastusvormide praktikad, ilmub variraport rahastamise juhendi järgimisest ning toimunud on arutelud nii juhendi kui analüüsi tulemuste levitamiseks.
Õiguskeskkond	Valitsus on kodanikuühiskonna arengukava eesmärkide saavutamises toetatud ning sotsiaalse ettevõtluse, vabatahtliku tegevuse ning annetamise õiguskeskkond analüüsitud.	Oleme analüüsinud ja sõnastanud ettepanekud annetamist ja vabatahtlikku tegevust soodustava õigusliku raami kujundamiseks ning hinnanud sotsiaalse ettevõtluse ja vabaühendusi soosivate riigihangete võimalusi.
EKAK	Vabaühenduste seisukohad on ühiskomisjoni töös esindatud ning arengukonkretsiooni põhimõtted selgitatud.	Oleme aktiivselt ühiskomisjoni töös osalenud, vajadusel teemasid algatanud. EKAKi põhimõtete järgimise headest ja halbade näidetest oleme rääkinud.
Avatud valitsemine	Seisame selle eest, et avatud valitsemise põhimõtted saaks tavaks nii riigivalitsemises kui kohalikes omavalitsustes.	Vabaühenduste seisukohad on AVP kogudes esindatud ning kaheksa AVP mudeli üle võtnud KOVi järgib oma tegevuskava avatud valitsemiseks.
Arvamusfestival	Osaleme Arvamusfestivali korraldamises. Tagame selle professionaalse teenindamise ja teavituse Hea Kodaniku kanalites ning kaasame sisu loomisesse liikmeid.	Loeme ise festivali korralduse kordaläinuks, see võetakse positiivselt vastu ka osalejate ja meedia poolt. EMSLi liikmed osalevad festivali sisu loojatena.
Valimiste valurid	Valvame valimiste hea tava järgimist ning selgitame seda avalikkusele.	Valvurite töö on lai meediakajastus.
Kogukonna- praktika	Laiendame kogukonnapraktikat ning parandame programmi kvaliteeti.	Kogukonnapraktikaga on liitunud vähemalt 20 kooli, 600 õpilast ning praktikakohti pakub 150 vabaühendust. Osalised kiidavad programmi kasulikuks.
Demokraatia- kool	Korraldame praktilise arutelu- ja nõustamisprogrammi vabaühendustele üle Eesti sellest, kuidas olla heaks demokraatia- kooliks.	Aruteluseminaridel osaleb sadakond vabaühendust kellest suurem osa leiab praktilisi tegevuslahendusi oma tööks.
Nõustamine	Nõustame vabaühendusi igapäevastes juriidilistes ja juhtimisküsimustes, väliskeskonnaga toimetulemisel.	Valdav enamus abi küsijatest saab EMSLilt vastuse oma probleemile, viis vabaühendust on läbinud tulevikugrupi nõustamisprogrammi.
Filantroopiafondi käivitamine	Valmistame ette fondi asutamise, mis toetaks erasektori mikroannetustega ühiskondliku mõjuga algatusi.	Äriühingute koalitsioon on moodustatud, kirjeldatud fondi tööpõhimõtted ning olemas edasine tegevuskava. Osalejad on motiveeritud fondi loomiseks.
Uued arenguprogrammid	Töötame välja ja käivitame arenguprogrammi vabaühenduste juhtidele.	Katseprojektis on 25 motiveeritud osalejat, kes loevad programmi kasulikuks. Katseprojekti tulemusena on kirjeldatud põhjaliku juhtimisprogrammi meetodika.
Traditsioonilised suurlühendid	Jätkame kevad- ja suvekooli traditsiooni.	Koolituste vastu on huvi (osalejaid vähemalt 75 ja 100) ning suur enamus osalenutest loeb koolituse kasulikuks.
USAID indeks	Analüüsime Eesti vabaühenduste elujõulisuse arengut.	Indeksi Eesti raport on õigeaegselt koostatud ning selle tulemused avaldatud ja tutvustatud.

Tegevus	Eesmärk 2015	Kuidas hindame?
Venekeelsed vabaühendused	Nõustame vene töökeele vabaühendusi organisatsiooni arenguks.	Arenguprogrammis osaleb vähemalt kümme organisatsiooni ning nõustamise toetamiseks koostame venekeelse käsiraamatu.
Tellimus-koolitused	Pakume kvaliteetseid koolitusi ja teenime sellega EMSLile tulu.	EMSL teenib koolituste ja tellimustöödega vähemalt 17000 eurot ning tellijad on koolituse kvaliteediga rahul.
Hea Kodanik	Anname välja kodanikuühiskonna-teemalist kvaliteetse sisuga ajakirja, seda senisest laiemale publikule ja laiemale levikuga.	Hilinemiseta ilmub neli ajakirjanumbrit ning osa kuludest teenime tagasi. Ajakirja aitab koostada vabatahtlik toimetuskolleegium, veebiajakirja külastatavus tõuseb.
Hea kodaniku info	Kogume, toimetame ja levitame vabaühenduste tööks olulist infot eesti ja vene keeles.	Aasta jooksul ilmub 46 uudiskirja ning veebis on ajakohane info.
Väliskoostöö	Levitame oma võrgustikes infot Eesti kodanikuühiskonna kohta ning vahendame häid praktikaid maailmast.	Inglisekeelne veebileht on informatiivne ning ENNA ja CIVICUSE info vabaühendustele vahendatud.
Liikme-tegevused	Korraldame mõlema poole ootustele vastava koostöö ja suhtlemise EMSLi ja liikmete vahel.	Liikmed on EMSLi tegevusega rahul, toimunud on vähemalt 40 liikmekohtumist, ja õnnestunud 6 liikmeklubi. Liikmemaksu on tasunud 100% liikmetest.
Aasta tegijad	Aasta tähelepanuväärsemad sündmused, inimesed ja organisatsioonid on tunnustatud.	Tunnustamisest on vähemalt viis positiivset meediakajastus kodanikuühiskonnast.

FINANTS-

ARUANNE

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2014	31.12.2013	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	84 173	79 531	
Nõuded ja ettemaksud	26 384	14 711	2
Kokku käibevara	110 557	94 242	
Põhivara			
Materiaalne põhivara	1 906	2 966	4
Kokku põhivara	1 906	2 966	
Kokku varad	112 463	97 208	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	9 880	15 317	6
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	40 254	24 100	7
Kokku lühiajalised kohustused	50 134	39 417	
Kokku kohustused	50 134	39 417	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	57 791	68 725	
Aruandeaasta tulem	4 538	-10 934	
Kokku netovara	62 329	57 791	
Kokku kohustused ja netovara	112 463	97 208	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2014	2013	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	10 620	10 095	
Annetused ja toetused	261 014	257 196	7
Tulu ettevõtlusest	15 405	3 750	
Muud tulud	23 917	15 228	8
Kokku tulud	310 956	286 269	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-141 011	-153 474	9
Tööjõukulud	-164 561	-141 997	10
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-859	-1 744	4
Kokku kulud	-306 431	-297 215	
Põhitegevuse tulem	4 525	-10 946	
Muud finantstulud ja -kulud	13	12	
Aruandeaasta tulem	4 538	-10 934	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2014	2013	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	4 525	-10 946	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	859	1 744	4
Muud korrigeerimised	201	0	4
Kokku korrigeerimised	1 060	1 744	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-11 673	9 009	2
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	10 717	-11 306	6
Kokku rahavood põhitegevusest	4 629	-11 499	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	0	-2 396	
Laekunud intressid	13	12	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	13	-2 384	
Kokku rahavood	4 642	-13 883	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	79 531	93 414	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	4 642	-13 883	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	84 173	79 531	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2012	68 725	68 725
Aruandeaasta tulem	-10 934	-10 934
31.12.2013	57 791	57 791
Aruandeaasta tulem	4 538	4 538
31.12.2014	62 329	62 329

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale ja kasutades soetusmaksumuse meetodit. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Finantsvarad

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantsvara eemaldatakse bilansist siis, kui ettevõtte kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolale üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval st päeval, mil ettevõtte saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

Raha

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha pangas, nõudmiseni hoiuseid, lühiajalisi (alla 3 kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite ja rahaturufondi osakuid, millel puudub oluline turuväärtuse muutuse risk. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2014 on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tulu ja kuluna.

Nõuded ja ettemaksud

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ostjatelt laekumata arved, mille maksetähtaeg on ületatud rohkem kui 365 päeva võrra, on kantud kuludesse täies ulatuses. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 640 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponentide kasulikule elueale. Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnas ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara bilansis selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara või põhivaragrupi kasulikku eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine; amortiseerimist alustatakse uuesti hetkest, mil vara lõppväärtus on langenud alla tema bilansilise jääkmaksumuse.

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid kulutusi, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Kui materiaalse põhivara objektile vahetatakse välja mõni oluline komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele, eeldusel, et see vastab materiaalse põhivara mõistele. Asendatav komponent kantakse bilansist maha. Kui asendatava komponendi soetusmaksumus ei ole teada, hinnatakse maha kantavat maksumust lähtudes asendamise hetke soetusmaksumusest, arvestades maha hinnangulise kulumi.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 640 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Muu materiaalne põhivara	5

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed kajastatakse rentniku aruandes rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustused

Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja –kohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või –kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustusega otseselt seotud tehingukulutusi.

Finantskohustused kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Annetused ja toetused

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglasel väärtuses.

Mitterahalise toetusena saadud vara võetakse bilansis arvele tema õiglasel väärtuses. Tekkiv kohustus kantakse tuludesse vara järelejäänud kasuliku eluea jooksul.

Liikmemaksud ja annetused kajastatakse tekkepõhiselt. Mittesihotstarbelised toetused ja annetused kajastatakse tuluna laekumise hetkel.

Tulud

EMSLi tulemiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr 1 alusel.

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui olulised omandiga seonduvad riskid ja hüved on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva, 31. detsembri 2014 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2014	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	3 900	3 900	0	0
Muud nõuded	2 000	2 000	0	0
Nõuded rahastajate vastu	13 526	13 526	0	0
Nõuded edasiesitamisele	6 958	6 958	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	26 384	26 384	0	0

	31.12.2013	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi		
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta
Nõuded ostjate vastu	3 148	3 148	0	0
Muud nõuded	1 910	1 910	0	0
Nõuded rahastajate vastu	4 250	4 250	0	0
Nõuded edasiesitamisele	5 403	5 403	0	0
Kokku nõuded ja ettemaksed	14 711	14 711	0	0

Lisa 3 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2014	31.12.2013
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Üksikisiku tulumaks	127	1 940
Erisoodustuse tulumaks	123	0
Sotsiaalmaks	411	3 558
Kohustuslik kogumispension	13	213
Töötuskindlustusmaksed	16	268
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	690	5 979

Lisa 4 Materiaalne põhivara

(eurodes)

	Muu materiaalne põhivara	Kokku
31.12.2012		
Soetusmaksumus	7 064	7 064
Akumuleeritud kulum	-4 750	-4 750
Jääkmaksumus	2 314	2 314
Ostud ja parendused	2 396	2 396
Amortisatsioonikulu	-1 744	-1 744
31.12.2013		
Soetusmaksumus	6 402	6 402
Akumuleeritud kulum	-3 436	-3 436
Jääkmaksumus	2 966	2 966
Amortisatsioonikulu	-859	-859
Allahindlused väärtuse languse tõttu	-201	-201
31.12.2014		
Soetusmaksumus	5 540	5 540
Akumuleeritud kulum	-3 634	-3 634
Jääkmaksumus	1 906	1 906

Lisa 5 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2014	2013
Kasutusrendikulu	7 320	8 200
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest		
	31.12.2014	31.12.2013
12 kuu jooksul	7 200	7 200

Lisa kajastab kontoriruumide üürikuluid OÜ-lt Telliskivi Maja, millest on lahutatud allüürnikele esitatud või eeldatavasti esitatavad kulude katmise nõuded.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2014	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	5 449	5 449	0	0	
Võlad töövõtjatele	3 741	3 741	0	0	
Maksuvõlad	690	690	0	0	3
Saadud ettemaksed	0	0	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	9 880	9 880			

	31.12.2013	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	2 168	2 168	0	0	
Võlad töövõtjatele	4 100	4 100	0	0	
Maksuvõlad	5 979	5 979	0	0	3
Saadud ettemaksed	3 070	3 070	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	15 317	15 317	0	0	

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2012	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2013
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	0	116 739	0	-113 627	3 112
Siseministerium	28 127	61 988	-3 500	-72 480	14 135
KÜSK	7 040	30 000	-2 839	-34 201	0
MISA	0	5 764	0	0	5 764
Euroopa Komisjon	0	17 907	0	-16 952	955
USAID	0	6 164	0	-6 164	0
Annetused	1	4 776	0	-4 644	133
Muud sihtfinantseerimised	0	9 128	0	-9 128	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	35 168	252 466	-6 339	-257 196	24 099
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	35 168	252 466	-6 339	-257 196	24 099

	31.12.2013	Saadud	Tagastatud	Tulu	31.12.2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Avatud Eesti Fond	3 112	65 253	0	-64 990	3 375
Siseministerium	14 135	71 141	-3 528	-59 352	22 396
KÜSK	0	72 294	0	-63 674	8 620
MISA	5 764	5 517	0	-11 281	0
Euroopa Komisjon	955	15 728	0	-16 683	0
USAID	0	6 824	0	-6 824	0
Annetused	133	14 228	0	-14 361	0
Muud sihtfinantseerimised	0	16 383	0	-10 520	5 863
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	24 099	267 368	-3 528	-247 685	40 254
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	24 099	267 368	-3 528	-247 685	40 254

Lisa 8 Muud tulud

(eurodes)

	2014	2013
Ürituste osalustasud	8 914	2 200
Koolitused, loengud, analüüsid	15 003	11 442
Muud	0	1 586
Kokku muud tulud	23 917	15 228

Lisa 9 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2014	2013
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest nõuetest	392	4 600
Kommunaal- ja sidekulud	0	2 130
Pangateenused	229	176
Raamatupidamine ja audit	865	2 897
Transport, lähetus, meeskonnaarendus	877	2 021
Seminaride korraldamine	6 940	3 425
Projekt Tulevikugrupp	14 823	9 316
Projekt Venekeelne teavitus	1 489	1 363
Projekt Arvamusfestival	37 100	18 346
Projekt Hea Kodanik, suvekool	30 784	30 826
Projekt Arenguprogrammi käsiraamat	8 602	5 636
Projekt Demokraatiakool	792	2 433
Projekt Rahvakogu	0	47 764
Projekt Rahastusalane eestkoste	859	856
Projekt Tegevustoetus (huvikaitse, teavitus)	7 334	4 272
Projekt Sotsiaalsete ettevõtete eestkostevõrgustik	11 133	13 277
Projekt Vabatahtliku tegevuse analüüs	0	1 820
Projekt Arenguhüpe	437	0
Projekt Avatud valitsemine KOVides	656	0
Projekt Round-it-up	720	0
Ettevõtluskulu	9 600	0
Rahvusvaheline koostöö	921	0
Projekt Annetamise hea tava	715	0
Projekt Kodanikuharidus	2 342	0
Muud	3 401	2 316
Kokku mitmesugused tegevuskulud	141 011	153 474

Lisa 10 Tööjõukulud (eurodes)

	2014	2013
Palgakulu	123 640	105 674
Sotsiaalmaksud	41 834	35 710
Puhkusereserv	-913	613
Kokku tööjõukulud	164 561	141 997
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	6	6

Lisa 11 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2014	31.12.2013
Juriidilisest isikust liikmete arv	108	105
Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2014	2013
Arvestatud tasu	20 245	20 050

